

Igaza lenne a költőnek: Dsida Jenőnek? —, aki egy versében igen szomorú megállapításra jutott. Röviden: régen oltárépítőt keresett a zsolttár, napjainkban: zsolttártalan a megépített oltár! Ez igaz lehet Kodály országában? Igen, mert művelődési lehetőségeink lassan csak privát módon lehetnek kielégítőek. A nemzetnevelés e zenei világhatalomnak nevezett hazában az éneklés jövőjét tekintve — heti egy énekórán —, nevezhető egy új évezred jövőjének?

Az egyházi ünnepek követése a Jeles Napok igazi mondanójának újraélése által a múltó idót gazdagabbá tehetné szűkre szabott életünkben. Az ember folytonos megújulások által juthat csak előbbre. Ezeket a megújulásokat persze mindenkinek saját magán kellene kezdenie! A szakrális művek írását nem zeneszerzői penzumoknak tekintetem, hanem egy igeolvasási meditáció alkotó-módszerévé vált az idők során. Nem tagadom, hogy a szent gondolatok váltak a legszemélyesebb zeneszerzői megfogalmazásaim alapjává. Az egyházi ünnepek a hívők életében is fokozatosan profanizálódtak. Kár, hogy ez az elvilágiasodás ünnepeinket is megfosztotta lényegi és belső tartalmától. Jézus példázatai nemcsak szép, megható történetek, hanem követnivaló szent példák is. Ezeknek megfejtesét lustaság csak az egyház papjaitól várni. Minden egyén saját belső művelésének személyes igénye lehetne a hit kultúrájának, életvitelének a naponkénti legszemélyesebb művelése.

Az új egyházi év váljék az adventi várakozás öröm igényével, a karácsonyi születés csodáján keresztül minden hívő Isten-imádó szent kurzusává új évezredbe lépő életünk fokozott ünnepén!

TAKÁCS ZSUZSA
költő, műfordító

Az üres sír

Csonkának láttam Krisztust legutóbb. A Déli pu. metróállomásában, az induló szerelvények felé vezető benyílóban ült, hátát a falnak vetve, előtte üres kólás papírpohár. Atlétatrikója egyik vállát leeresztette (ahogy ezt futtatói nyilván meg is kívánták), hogy azonnal lássuk: karját többlől levágták. A seb begyógyult, a heg szabályos ráncokat vetett, minta bőre nem is emberi bőr volna, hanem varrott textília, csiszolt felület. Szememet a látványra szegeztem (hiszen nyilván ezzel a szándékkal ültették mindenkinek útba, oda). A bénultság, amitől lábam a földbe nő a bűntény, baleset színhelyén, időtlen. Óvatlan voltam, és bár nem telt el egyetlen mérhető perc sem, éreztem, csapdába esem. Kissé elhízott felsőteste enyhe fordulatot tett (a pohárból balkezevel zsebébe szórta az aprópénzt), trikója válla még lejjebb csúszott, és ettől eszembe jutott az a rég elmúlt idő, amikor még öltöztetni kellett a kislányaimat, éreztem a bőrük tapintását, ahogyan kihúzó karjukat, könyöküknél fogva, hogy ne rángatás legyen a dologból. Láttam, hogy a bőre termé-

szetellenesen fehér (hiszen az aluljáróban nemigen érhetne nap). Testtartásában volt valami nőies is: groteszk és áldozatszerű; a leeresztett ruha tette bizonyosan, a szabadon maradt bőr kihívó, puha fehérsége. Az egyszerre gyermeki, női és férfi jelleg zavarba ejtően teljesnek, mindenkire érvényesnek látszott (mindannyiunkért ül ott, gondoltam magamban). A mozgólépcső alsó fokairól még fehérnek látszó trikó közelből fényét veszítette, nem is piszkos, valami rossz mosószerben szürkére mosott volt. A *Krisztus a keresztfán* ábrázoláson a megkínzott testet takaró kendő csak a festő ecsetvonása nyomán száll hófehéren az elrejtendő felületre, a történet valóságában a test nedveivel, izzadsággal és vérrel átitatva tapad az ágyéokra. A szürke pamutfelső a test melegétől megpuhult, szinte éreztem langyosságát.

A koldus ott-üldögélése a benyílóban teljesíthetetlen parancsot sugallt: „fogadj be!”, „vigyél magaddal!”.

Történetünk úgy folytatódott, ahogyan várható volt. Háromszor vagy négyszer találkoztunk még. Először hosszú napokra eltűnt. Magammal hordtam egy százast, de nem sikerült odaadnom neki, mert épp bent állt a szerelvény, vagy nem tudtam időben elővenni a tárcámat. Amikor meg — önmagam nagylelkűségétől megilletődve — egy ezresre emeltem az összeget, ismét nem volt sehol. Akkor került elő, amikor a hirtelen beálló hidegben más kabátot vettem fel, és csak az eredeti százforintos összeg volt nálam. „Merszi!” — mondta románul. Megszokhatta, hogy azt hiszik, koldus, holott ő volt a kertész. „Mária ott állt a sír mellett és sírt. Amint így sírdogált, egyszercsak lehajolt (és betekintett a sírba). Láttá, hogy ott, ahol Jézus teste feküdt, két fehérruhás angyal ül, az egyik fejnél, a másik lábnál. Azok megszólították: »Asszony, miért sírsz?« »Elvitték Uramat, felelte, és nem tudom, hogy hova teték.« Ezekkel a szavakkal hátratekintett és észrevette, hogy ott áll Jézus, de nem tudta, hogy Jézus az. Jézus megkérdezte: »Asszony, miért sírsz? Kit keresel?« Abban a hiszemben, hogy a kertész az, így felelt: »Uram, ha te vitted el, mondd meg hova tetted, hogy magammal vihessem«. Jézus erre a nevéen szólította: »Mária!« (Jn, 20,11-16).”

„Merszi!” — mondta tehát románul, és barna pillantása mosolyogva pihent az arcomon. Látnia kellett a megindultságomat.

TILLMANN J. A.
filozófus, esszéíró

Kettős pont

Mivel nem készítettem *Mémorialt*, miként Pascal, évtizedes távlatban az esemény pontszerű emlékként jelenvaló. Két időpont: két kinyílás, két belátás.

A ponthoz közelítve egyre nagyobb lesz a kiterjedése. Emlékezetünk sem egyetlen idegsejtben, hanem neuronok kiterjedt mintázatában tárolja a múltunkat.